

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

329.15.CPM.

'S-GRAVENHAGE, 6 Juni
Javastraat 68

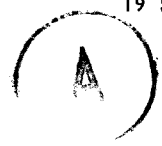
19 50.

No. 82057

Bijl.: een

Betr.:

42409
10-6-50

VERTROUWELIJK.

Hiermede heb ik de eer Uwe Excellentie als bijlage een
studierapport te doen toekomen, waarin de jongste wijzigingen
van de communistische partijen van België en Nederland vergeleken
worden.

HET HOEFD VAN DE DIENST *h*

Mr. L. Einthoven.

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President,
Plein 1813, no 4
te
's-GRAVENHAGE.

Commentaar op de besluiten, genomen op de bijeenkomst van het Centraal Comité van de Communistische Partij van België op 14 en 15 Januari 1950.

Op 14 en 15 Januari 1950 kwam het Centraal Comité van de Belgische Communistische Partij bijeen ter bespreking van een aantal, in hoofdzaak organisatorische problemen.

Het resultaat van deze conferentie werd neergelegd in een boekwerkje onder de titel: "Om de Partij in staat te stellen haar taken en verantwoordelijkheden te vervullen".

De herkomst van deze "taken" werd duidelijk geformuleerd. Uitdrukkelijk wordt verklaard: "Het Informatiebureau heeft de taken die zich voor ons stellen aldus bepaald: De strijd voor de nationale onafhankelijkheid en de strijd voor de Vrede doen samensmelten... uitleggen en nogmaals uitleggen dat de verdediging van de democratie en de vrede onafscheidelijk verbonden is aan de verdediging van het brood... alle democratische, patriottische krachten van het land moeten samengebundeld worden. Dit betekent, dat de Belgische communisten tot opdracht hebben de eenheid te smeden tussen alle arbeiders"..."

De in het boekwerkje gegeven richtlijnen - blijkend het titelblad bestemd voor de "verslaggevers op de vergaderingen van de afdelingen en oellen" - zijn in wezen zeer algemeen. Duidelijk komt hierin tot uiting hoezeer de strijdbaarheid van de Partij afhankelijk is van de strijdbaarheid der leden; evenzeer moet er uit worden geconcludeerd, dat de activiteit van de massa der Belgische communisten tot nu toe door het Centraal Comité geheel onvoldoende wordt geacht.

De voorgestelde maatregelen vertonen een grote gelijkenis met die, welke in de conferentie van de Communistische Partij van Nederland in December 1949 naar voren kwamen. Ommiskienbaar tekent zich hierdoor af, dat de politieke positie van de C.P.B. in België vrijwel overeenkomt met de positie van de C.P.N. in Nederland.

Een opvallend verschil toehet de beide partijen in hun houding t.o.v. de niet-actieve leden der partij, met de leiding van de Kommunistische Partei Deutschland (K.P.D.). Deze laatste immers staat een krachtige zuivering voor in de partij van alle elementen, die niet tot op zekere hoogte beantwoorden aan hetgeen de communist als eis wordt gesteld: actieve medewerking aan de uitvoering van de besluiten der partij.

De innerlijke gesteldheid van de CPN alsmede de toch reeds twijfelachtige roep van de partij onder de overige bevolkingsgroepen, veroorlooft het partijbestuur niet met zo straffe hand de invoering van een strenge partij-discipline, naar het voorbeeld van de Russische zusterorganisatie te bewerkstelligen.

Kwam in de conferentie van de CPN wel tot uiting, dat "zij die in de tegenwoordige tijd passief zijn en geen resultaten bij hun werk behalen, in het politieke kader niet meer op hun plaats zijn", van de praktische toepassing van deze gedachte in het algemeen, zonder aanzien des persoons, is tot op heden niet gebleken.

-Veel voorzichtiger-

Veel voorzichtiger wordt het optreden tegen de inactiviteit der Belgische communisten door hun leiders uitgesproken. In de CPB zal een periode van "opklaringswerk" de leden moeten overtuigen van de noodzaak en de morele plicht tot actieve deelneming aan het partijwerk in alle gelederen. Het Centraal Comité stelde uitdrukkelijk vast, dat de toepassing van de roeyementsbepalingen van artikel 5 der Partijstatuten geheel achterwege moet blijven. Het Centraal Comité stelde zijn verwachtingen t.a.v. de opklaring zeer hoog, en verklaarde, dat het doel pas dan zou zijn bereikt, indien men er in slaagde alle "Kameraden aan het werk te stellen zonder tot sancties over te gaan, zelfs na het einde van de opklaringsperiode."

Ondanks de scherpe woorden te dien aanzien, ter conferentie, wordt in de praktijk in de CPN dezelfde soepele houding aangenomen. Aan het vorenbedoelde "Ultimatum" zal het jongste bezoek van Paul de Groot aan het buitenland (o.m. de Sowjet-Unie) stellig niet vreemd zijn. De CPN zou echter tegen een letterlijke uitvoering van dit besluit niet bestand blijken. Het moet dan ook meer beschouwd worden als een zeer dringende opdrap tot verhoging van de activiteit dan als maatregel.

Waakzaamheid. Volgens de besluiten van het Centraal Comité zal de Belgische communistische partij zich o.m. kunnen versterken door de opvoering van de politieke waakzaamheid. Opportunistische elementen zullen moeten worden geweerd. De werkmethode moet worden verbeterd door nauwkeuriger toepassing van het democratisch centralisme, critiek en zelfcritiek en een regelmatige controle op de bedrijvigheid van de leden.

Ook hier is een overeenkomst te constateren met hetgeen besproken is op de partijconferentie van de CPN. In een vertrouwelijke beschrijvingsbrief van de C.P.N. heet het: "De halfzachte houding van die leden van de partij, die nog bereid zijn toe te geven aan de burgerlijke moraliteit, vormt de zwakte in de C.P.N. en is als zodanig een gevaar, dat spoedig bezworen dient te worden... "Men dient waakzaam te zijn, dat de politieke aandacht niet verslapt"

Het is bekend, dat vele leden van de CPN de partij slechts als verkiezingsmechanisme beschouwen. Dit zouden vooral de naoorlogse, uit de voormalige S.D.A.P. overgekomen partijgenoten zijn. Deze vorm van reformisme "zal met wortel en tak worden uitgeroeid"

Deze uitspraken van de beide partijbesturen impliceren de invoering van bepaalde controle-systemen, welke bovendien het voordeel opleveren, dat actieve en toegewijde leden der partijen spoediger in aanmerking komen voor bestuursfuncties dan bij de huidige stand van zaken. Het op het congres van de C.P.N. in Februari 1950 genomen besluit tot opheffing der door districten en afdelingen gekozen Politieke Controle Commissies toont aan, dat de oude controle-organen niet aan de verwachtingen hebben voldaan. Volgens de verwachtingen van het bestuur der CPB althans zal het nieuwe systeem het blijkbaar voor beide partijen geldende nijpende gebrek aan kader eveneens enigermate kunnen compenseren.

Verbetering van de organisatie De zakelijke, schriftelijke vastlegging der voorgestelde maatregelen door het Centraal Comité heeft duidelijker dan de partijconferentie der CPN in het licht gesteld, dat de organisatievormen van de communistische partijen geenszins zo star zijn omlind, dat zij niet te allen tijde kunnen worden aangepast en vervormd

naar de eisen van in gang zijnde acties. De partij mag niet aarzelen nieuwe schakels en andere combinaties te vormen indien dit door omstandigheden noodzakelijk blijkt. De organisatie verkrijgt daardoor een variabel karakter en loopt - indien daarin geen andere oorzaken een rol spelen - geen gevaar te verouderen of zich buiten de communistische "realiteit" te stellen.

Het staat niettemin vast, dat ook in de CPN deze overwegingen de grond zijn geweest voor de vaststelling van nieuwe werkmethoden. De felle critiek van Paul de Groot aan het adres van de zorgvuldig geselecteerde gedelegeerden ter conferentie heeft overduidelijk bewezen, dat de gestelde partij-taken niet naar voldoening zijn uitgevoerd. Dientengevolge achtte de conferentie een herziening van de organisatorische samenstelling van de partij noodzakelijk.

Dit inzicht is laat doorgebroken. Gezien de resultaten van het partijwerk in verschillende sectoren, zoals bedrijfswerk, scholing e.d., had men reeds eerder een ingrijpen kunnen verwachten. De waarschuwingen in de vorm van een gevoelige teruggang van het leden-tal, van het aantal abonné's op "De Waarheid" enz. lieten aan duidelijkheid niets te wensen over. De lankmoedige houding van het CPN-Partijbestuur is alleen verklaarbaar uit zijn onmacht om zonder catastrophale gevolgen een strenge discipline in de partij door te voeren.

Het doet daarom vreemd aan, dat men blijkbaar thans - nu de nationale omstandigheden zeker niet meer in het voordeel van de CPN spreken dan te voren - het ogenblik voor een dergelijke actie gekomen acht. Deze verscherping kan - voor zover zij niet slechts phrase is - slechts worden verklaard uit de ondergeschikte positie van de CPN in het wereldcommunisme.

De verkoeling in de internationale verhoudingen van de voormalige bondgenoten legde de CPN voor het eerst na de oorlog een taak op, welke even zwaar was als die, welke door sterkere communistische partijen in het Westen moest worden uitgevoerd (agitatie tegen het Atlantisch Pact en daadwerkelijk verzet tegen de Amerikaanse wapenleveranties).

Het feit, dat deze maatregelen zowel in Nederland als in België ongeveer gelijktijdig werden genomen, doet tevens vermoeden, dat zij niet spontaan ter sprake kwamen, doch van buiten af werden opgelegd.

De nieuwe organisatievormen zijn dus de fundamenteën van nieuwe werkmethoden. Deze methoden zijn er op gericht de partij in nauwer contact te brengen met de massa, Te dien einde stelde het Centraal Comité van de CPB voor:

- a. cellen te stichten in de bedrijven en in de (stads)wijken.
- b. de activiteit in de massaorganisaties te ontwikkelen.

In een uiteenzetting over het bedrijfswerk, ook in België de voornaamste sector van de communistische agitatie, verklaarde het Centraal Comité, dat de bedrijfsceel noodzakelijk een beperkte werkkring moet hebben om de partijleden in de gelegenheid te stellen de arbeiders individueel te kennen en werkelijk met hen in contact te staan. Een der gebreken, zowel ten aanzien van het bedrijfswerk, als in de stadsafdelingen, zo werd gezegd, was de uitgebreidheid van het terrein, waardoor slechts een algemene activiteit mogelijk was; daardoor kon geen of slechts onvoldoende

rekening worden gehouden met de concrete, kleine eisen in bepaalde onderdelen van bedrijven of in straten. In dit verband propageerde het Centraal Comité tevens de vorming van cellen per straat en/of per blok.

Ook deze lijn is dezelfde als die waarlangs zich de organisatie van de CPN beweegt. Op de partijconferentie werd besloten het Franse systeem na te volgen, n.l. de afdelingen te splitsen in colonnes en deze weer in straatkernen.

"De reorganisatie in dier voege", aldus de resolutie, "dat kleinere eenheden gevormd worden van zodanige omvang, dat zij in de huiskamers kunnen vergaderen".

Deze bewoordingen duiden ^{er}op, dat het Partijbestuur zeer grote waarde hecht aan:

- a. het in het partij-werk betrekken van alle ingeschreven leden
- b. eigen vergaderplaatsen (vermijding van zaalhuur en zaalafdriving)
- c. gemakkelijk uit te oefenen controle op elke partijgenoot: maatregel tegen spionage.

Hier, treedt aan het licht, dat de leiding van de CPN haar aandacht verdeelt tussen de mogelijkheden tot volvoering van de partijtaken en de verdediging van de partij tegen penetratie van "kapitalistische agenten" en reformistische invloeden.

Het Centraal Comité van de CPB daarentegen wijdt in het vorengenoemde geschrift slechts een voorbijgaande gedachte aan de veiligheid, doch concentreert zich volledig op de volvoering der taken.

T.v.a. de CPN blijkt, dat het Partijbestuur zich volledig bewust is van de geïsoleerde positie, waarin de partij zich in Nederland geplaatst ziet. Dientengevolge openbaart zich althans met woorden uit de monden van de leiding gevende figuren voortdurend een verbeten wil om ten koste van grote inspanningen, groter verlies van leden en invloed te voorkomen.

De organisatorische veranderingen hebben ten doel de prestaties der communistische partijen op te voeren. Vergelijking van de CPN-resolutie met die van het Centraal Comité der CPB vestigt echter de indruk, dat de CPN, meer dan haar zusterorganisatie, er tevens naar streeft de belangen van de partij als organisatie, daarbij inbegrepen de belangen van haar bestuurders te behartigen. In CPN-kringen werd zelfs gezegd, dat de wijzigingen hoofdzakelijk om veiligheidsredenen moesten worden doorgevoerd, terwijl anderzijds de leiding der CPB de verwezenlijking der taken schijnt na te streven, ongeacht de belangen der organisatie.

SCHOLING

In de Belgische C.P. zal, volgens de verklaringen van het Centraal Comité, de scholing worden ingelast in de vergaderingen van de cellen. Evenals in Nederland blijkt men ook hier de behandeling van actuele problemen te prefereren boven de algemene theoretische beschouwing, welke tot nu toe het hoofdbestanddeel van de communistische scholing in Nederland uitmaakte.

Het Centraal Comité stelt thans de bespreking van "een actueel probleem, discussie over een artikel in de "Rode Vaan" op het programma:

Niettemin acht men voor de individuele overtuiging de theoretische studie nog wel van belang. "Men moet ook het lezen en individuele studie der partijleden aanmoedigen, kleine bibliotheken in de cellen oprichten, een collectief abonnement op "Communisme" nemen".

In de aan de conferentie voorgelegde geheime beschrijvingsbrief van

de CPN wordt gezegd, dat de scholing oppervlakkig moet blijven. Slechts de voornaamste theoretische vraagstukken mogen worden behandeld. Bovendien mogen op de scholingen geen directe politieke vraagstukken meer besproken worden. De situatie kan elke dag veranderen en het tempo is voor geen enkele werker bij te houden, zelfs niet voor de partijleiding. Ook zij loopt veelal achter de feiten aan.

Hoe de scholing in de CPN zich zal ontwikkelen is dezerzijds nog niet gebleken. De betrekkelijk vage aanduiding in de beschrijvingsbrief biedt voor definitieve conclusies niet voldoende houvast. Bovendien kon aan dit onderdeel i.v.m. andere partij-belangen (verkiezingen Provinciale Staten, 1 Mei-viering en wapenleveranties) slechts onvoldoende aandacht en tijd worden besteed.

Maak van het kader.

Ter CPN-conferentie zeide Paul de Groot in zijn inleiding, dat de afdelingsbesturen slechts de organisatoren en niet de uitvoerders van het werk moeten zijn. In communistische kringen wordt deze uitspraak thans als een ernstig tekort aan inzicht gezien. Het kader dient te allen tijde het voorbeeld te geven, in welke actie dan ook. Tot nu toe werd grote ophef gemaakt van het feit, als b.v. het gehele districtsbestuur aan een colportagetocht meedeed en een dergelijk inspirerend voorgaan werd aan andere functionarissen als navolgenswaardig voorbeeld voorgehouden.

Thans streeft ook de CEB naar een slechts leidinggevende positie van de kaderleden in het partijwerk. Het Centraal Comité bepaalde: "De stichting der cellen zal de afdelingscomité's geleidelijk veranderen in bestuursorganismen, die het werk in de cellen zullen moeten leiden en coördineren en niet meer als uitvoerende organismen beschouwen, zoals thans het geval is".

T.a.v. de C.P.N. is deze bepaling voorlopig alleen van theoretische waarde. Het onttrekken van de kaderleden, de meest actieve kringen in de partij, aan de praktische uitvoering van de taken, zal voorzeker geen onmiddellijke stijging, doch eerder een daling van de algemene activiteit te zien geven.

Ook hier zal een "opklaringsperiode" naar Belgisch voorbeeld aan de toepassing van deze organisatie-vorm moeten voorafgaan. Dit is echter in besliste tegenspraak met de op de conferentie uitgesproken woorden, dat de tijd van de opvoeding op lange termijn voorbij is. Indien men niet het risico wil lopen, dat straffe doorvoering in sterke mate nadelig zal werken op de algemene partij-activiteit, schijnt een andere weg dan die der geleidelijke voorbereiding thans niet mogelijk. Het uitblijven van drastische maatregelen tegen inactiviteit van de leden in de eerste vijf maanden van 1950 toont aan, dat ook het Partijbestuur de onmogelijkheid van een directe doorvoering erkent.